

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเพื่อหาแนวทางการฝึกอบรมบุคลากรที่จะเข้าสู่ตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในบทนี้จะกล่าวถึงรายละเอียดของวิธีดำเนินการวิจัยที่ต่อเนื่องกันตามลำดับ ดังต่อไปนี้ คือ วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อนำเสนอแนวทางการฝึกอบรม เตรียมผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 287 คน แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. ผู้บริหารการฝึกอบรมสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ได้แก่
  - 1.1 ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา จำนวน 1 คน
  - 1.2 ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษา จำนวน 12 คน
  - 1.3 หัวหน้าฝ่ายฝึกอบรมและพัฒนาสถาบันพัฒนา
ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 1 คน
2. ผู้บริหารการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
ได้แก่
  - 2.1 รองเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ ทำหน้าที่ด้านบริหาร จำนวน 1 คน
  - 2.2 ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ยกเว้น
จังหวัดกาญจนบุรีและนนทบุรีในฐานะผู้
เชี่ยวชาญ จำนวน 70 คน

2.3 ผู้อำนวยการการประถมศึกษากรุงเทพ

มหานคร	จำนวน	1	คน
3. วิทยาการสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา	จำนวน	192	คน
4. เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา	จำนวน	9	คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ก. การสร้างเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยกำหนดการสร้างเครื่องมือวิจัยเป็น 2 ส่วน

คือ

1. เครื่องมือวิจัย เกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม

1.1 สร้างแบบวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการฝึกอบรม เพื่อใช้

วิเคราะห์เอกสาร หลักสูตรการฝึกอบรม เพื่อคัดเลือกและแต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

1.2 สร้างแบบวิเคราะห์นโยบายและวิเคราะห์แผนนโยบายการฝึกอบรม

ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา จากเอกสารนโยบายการฝึกอบรมของคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตามหนังสือ ศธ 1401/24139 ลงวันที่ 8 กันยายน 2525 และสัมภาษณ์รองเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติทำหน้าที่ด้านบริหารเพิ่มเติม เพิ่มเติม

1.3 สร้างแบบวิเคราะห์และวิเคราะห์งานในหน้าที่ ครูใหญ่ อาจารย์

ใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา จากมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง และจากขอบข่ายงานของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

1.4 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ในการ

สร้างหลักสูตร จากเอกสาร ตำรา บทความ วารสาร และงานวิจัย

2. สร้างเครื่องมือวิจัย เกี่ยวกับการจัดฝึกอบรม การประเมินผลและการ

ติดตามผล

2.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ในการจัดฝึกอบรม การประเมิน

ผล การติดตามผล จากเอกสาร ตำรา บทความ วารสาร และงานวิจัย

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เพื่อนำมาสร้างเครื่องมือวิจัย

ข. ลักษณะของเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยกำหนดเครื่องมือการวิจัยใน 3 ลักษณะ คือ

1. แบบวิเคราะห์ เพื่อใช้วิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อคัด

เลือกและแต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

2. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์มีโครงสร้างชนิดเลือกตอบ ใช้สัมภาษณ์
ประชากร 3 กลุ่ม คือ

2.1 รองเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติทำหน้าที่
ด้านบริหาร มีคำถามรวมทั้งสิ้น 10 ข้อ โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับ หลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อแต่งตั้ง
หรือเลื่อนให้ดำรงตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ

2.2 ผู้บริหารการฝึกอบรมสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา มีคำถาม
รวมทั้งสิ้น 5 ข้อ โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับ

2.2.1 การเลือกวิทยากรผู้ทำหน้าที่ฝึกอบรมบุคลากรที่จะเข้า
สู่ตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา

2.2.2 การสร้างเกณฑ์การประเมินผลโครงการฝึกอบรม
บุคลากรที่จะเข้าสู่ตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา

2.2.3 บุคคลที่ทำหน้าที่ประเมินผลและติดตามผลการฝึกอบรม
บุคลากรที่จะเข้าสู่ตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา

2.3 เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา มีคำถามรวม
ทั้งสิ้น 8 ข้อ โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับ

2.3.1 การเลือกสื่อประกอบการฝึกอบรมบุคลากรที่จะเข้าสู่
ตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา

2.3.2 การจัดเวลาและตารางในการฝึกอบรมบุคลากรที่จะ
เข้าสู่ตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา

2.3.3 บุคคลที่ทำหน้าที่ประเมินผลและติดตามผลการฝึกอบรม
บุคลากรที่จะเข้าสู่ตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา

3. แบบสอบถาม ใช้สอบถามประชากร 2 กลุ่ม คือ

3.1 ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ผู้อำนวยการการประถม
ศึกษากรุงเทพมหานคร และวิทยากรสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา แบบสอบถามชุดนี้แบ่ง
เป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า เกี่ยวกับ
ภารกิจที่จำเป็นต้องฝึกอบรม ทั้งของครูใหญ่ และอาจารย์ใหญ่ แบ่งเป็น 5 อันดับคือ จำเป็น

น้อยที่สุด จำเป็นน้อย จำเป็นปานกลาง จำเป็นมาก และจำเป็นมากที่สุด มีจำนวนทั้งสิ้น 36 รายการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ควรฝึกปฏิบัติ ทั้งของครูใหญ่ และอาจารย์ใหญ่ แบ่งเป็น 5 อันดับคือ จำเป็นน้อยที่สุด จำเป็นน้อย จำเป็นปานกลาง จำเป็นมาก และจำเป็นมากที่สุด มีจำนวนทั้งสิ้น 13 รายการ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ เกี่ยวกับวัตถุประสงค์และระยะเวลาในการฝึกอบรม มีคำถามรวมทั้งสิ้น 4 ข้อ

3.2 วิทยาการสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา แบบสอบถามชุดนี้เป็นชนิดเลือกตอบ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับการจัดฝึกอบรม มีคำถามรวมทั้งสิ้น 7 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการประเมินผล มีคำถามรวมทั้งสิ้น 2 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการติดตามผล มีคำถามรวมทั้งสิ้น 4 ข้อ

รวมจำนวนคำถามทั้งหมด 13 ข้อ

ค. การตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือวิจัยดังนี้

1. นำแบบวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการฝึกอบรม และแบบสัมภาษณ์ ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาอ่าน วิจารณ์ และให้คำแนะนำ แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุง
2. นำแบบสอบถาม ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการประถมศึกษาและ/หรือการฝึกอบรม จำนวน 5 ท่าน อ่าน วิจารณ์ และให้คำแนะนำ ในด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และสำนวนภาษาที่ใช้ แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง ผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว ได้แก่

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนานจิตร์ สุคนธ์ทรัพย์ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ วุฒิจริณ คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
4. นางสาวสายหยุด สมประสงค์ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
5. นายถวัลย์ ทงมี ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลใน 3 ลักษณะ คือ

1. รวบรวมข้อมูลจากเอกสารหลักสูตรการฝึกอบรม เพื่อคัดเลือกและแต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
2. รวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ จัดกระทำเป็น 2 ส่วน คือ
  - 2.1 ผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง
  - 2.2 ผู้วิจัยส่งผู้ช่วยผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์
3. รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม จัดกระทำเป็น 2 ส่วน คือ
  - 3.1 ส่งและรับแบบสอบถามคืนทางไปรษณีย์ โดยผู้วิจัยได้ขอหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจาก นายพะยอม แก้วกำเนิด รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ถึงประชากร ได้แก่ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ผู้อำนวยการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร และวิทยากรสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ที่ประจำศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษาต่าง ๆ ทั้ง 12 ศูนย์
  - 3.2 เดินทางไปส่งและเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึง นายสนั่น อินทรประเสริฐ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษาถึงประชากร ได้แก่ วิทยากรสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ซึ่งได้รับความร่วมมือจากผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา และวิทยากรสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษาเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2528 ถึงวันที่ 16 มีนาคม 2528

ได้รับแบบสอบถามคืนมาดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนแบบสอบถาม เกี่ยวกับการสร้างหลักสูตร

กลุ่มที่	ประชากร	จำนวนที่ส่งไป	จำนวนที่ได้รับคืน	ร้อยละ
1.	ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด	70	60	85.71
2.	ผู้อำนวยการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร	1	1	100
3.	วิทยากรสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา	11	11	100
	รวม	82	72	87.80

ตารางที่ 2 จำนวนแบบสอบถาม เกี่ยวกับการจัดฝึกอบรม การประเมินผลและการติดตามผล

กลุ่มที่	ประชากร	จำนวนที่ส่งไป	จำนวนที่ได้รับคืน	ร้อยละ
1.	วิทยากรสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา	29	27	93.10
2.	วิทยากรศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษา	152	126	82.89
	รวม	181	153	84.53

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและ เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ตามลำดับดังนี้

1. วิเคราะห์เอกสาร โดยวิเคราะห์เนื้อหาสาระของเอกสารหลักสูตรการฝึก
อบรม และเสนอผลการวิเคราะห์เป็นคำบรรยาย

2. วิเคราะห์ข้อมูลการสร้างหลักสูตร จากแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ที่
เกี่ยวกับการสร้างหลักสูตร โดยวิเคราะห์แต่ละส่วนเป็นรายข้อ ทุกข้อ ด้วยวิธีแจกแจงความถี่
และหาค่าร้อยละ แล้วเสนอผลการวิเคราะห์เป็นคำบรรยายและตารางประกอบคำบรรยาย

3. วิเคราะห์ข้อมูลการจัดฝึกอบรม จากแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ที่เกี่ยว
กับการจัดฝึกอบรม โดยวิเคราะห์แต่ละส่วนเป็นรายข้อ ทุกข้อ ด้วยวิธีแจกแจงความถี่ และ
หาค่าร้อยละ แล้วเสนอผลการวิเคราะห์เป็นคำบรรยายและตารางประกอบคำบรรยาย

4. วิเคราะห์ข้อมูลการประเมินผลและการติดตามผล จากแบบสัมภาษณ์ และ
แบบสอบถามที่เกี่ยวกับการประเมินผลและการติดตามผล โดยวิเคราะห์แต่ละส่วนเป็นรายข้อ
ทุกข้อ ด้วยวิธีแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วเสนอผลการวิเคราะห์เป็นคำบรรยาย
และตารางประกอบคำบรรยาย

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าร้อยละ

$$\text{สูตร ค่าร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

6. การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เกณฑ์ร้อยละ 50

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย